

20.12.2018

Засідання Президії НАН України 19 грудня 2018 року

На черговому засіданні Президії НАН України присутні заслухали академіка-секретаря Відділення економіки НАН України, директора Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України академіка Е. Лібанову, яка поінформувала про Національну доповідь «Українське суспільство: міграційний вимір» ([Національна академія наук України](#)).

У підготовці цієї Національної доповіді взяли участь фахівці Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України, Інституту економіко-правових досліджень НАН України, Інститут соціології НАН України, Інституту економіки промисловості НАН України, Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України тощо. Доповідь містить інтегровані результати наукових досліджень, отримані під час виконання у 2018 р. проектів, відібраних за результатами конкурсу дослідницьких проектів установ НАН України у галузі соціогуманітарних наук.

Як наголосила академік Е. Лібанова, міграція є ключовим проявом процесу глобалізації, має об'єктивний характер і навряд чи може бути зупинена, принаймні демократичним шляхом. Імовірно, що й далі масштаби міграції зростатимуть, зокрема завдяки тому, що активні та мобільні верстви населення впродовж життя декілька разів змінюватимуть місце проживання, в тому числі країну або континент. Цьому сприятимуть четверта промислова революція і пов'язана з нею цифровізація економіки, розвиток транснаціональних корпорацій, розміщення значної частини виробництв в інших країнах (регіонах), ніж місце реєстрації головного офісу, спрощення (скасування) процедур перетину кордонів у поєднанні із суто демографічними процесами – стрімким процесом старіння населення та робочої сили економічно розвинених країн. Головною складовою міграцій у сучасному світі є переселення через економічні чинники, передусім тимчасові переміщення з метою отримання більших заробітків. У таких міграціях вирішальну роль відіграє співвідношення якості життя в країнах (регіонах) походження (проживання) і країнах (регіонах) спрямування.

Стрижнева ідея Національної доповіді «Українське суспільство: міграційний вимір» полягає у тому, що міграція – це не проблема, котра потребує розв'язання, а реальність, із якою належить рахуватися і яку необхідно облаштовувати.

На сьогодні основне завдання державної міграційної політики має полягати в забезпеченні найповнішого використання позитивного потенціалу міграції одночасно з мінімізацією її негативних наслідків.

У доповіді розкрито проблемні питання трудової, освітньої, внутрішньої та вимушеної міграції тощо. Важливим елементом Національної доповіді є висвітлення проблем імміграції – питань що спровокувало значні

трансформації у суспільствах країн ЄС і найближчим часом гостро постане перед українськими державою та суспільством.

У Національній доповіді обґрунтовано напрями міграційної політики нашої держави, котра має спрямовуватися на зменшення відтоку населення, сприяння поверненню мігрантів, передусім тих, хто виїхав із трудовими цілями та вважає своє перебування за кордоном тимчасовим, і заохочення імміграції працівників, яких потребує економіка, інтеграцію мігрантів в інтересах і окремих осіб, і громад їхнього вселення. У сфері внутрішньої міграції до найнагальніших завдань належать надання допомоги, облаштування, забезпечення зайнятості, доступу до медичної допомоги, освіти, соціальних послуг внутрішньо переміщених осіб.

Завданням держави є заохочення та спрямування легальними каналами переказів коштів, зароблених за кордоном, створення умов для їхнього продуктивного використання. Оскільки на всіх етапах міграційного циклу важливе значення має надання мігрантам адекватної та своєчасної інформації, варто створити національний інформативно-комунікативний портал, де б розміщувалася актуальна інформація про небезпеки нелегальної міграції та можливості легального працевлаштування за кордоном, імміграційне законодавство й політику основних країн призначення, митні правила, можливості переказів коштів і соціального страхування, пропозиції щодо працевлаштування та відкриття власного бізнесу на Батьківщині. Необхідно посилювати допомогу мігрантам із боку дипломатичних і консульських установ України, створювати при них інформаційно-консультаційні пункти, запровадити посади аташе з трудових питань в основних країнах – реципієнтах українських працівників. Потрібно допомагати самодіяльним українським навчальним закладам, організованим громадськими об'єднаннями мігрантів у країнах їхнього перебування, забезпечувати ці школи підручниками, методичними матеріалами, а також передбачити для дітей, які повертаються з-за кордону, додаткові заняття з української мови, історії, культури. Розвитку й урізноманітнення потребує міжнародне співробітництво в міграційній сфері. Хоча інтереси України як країни походження та інтереси країн призначення українських мігрантів різняться, обидві сторони зацікавлені в організованій, законній і безпечній міграції, що відкриває реальні можливості для співпраці.

[ПЕРЕГЛЯНУТИ ПРЕЗЕНТАЦІЮ](#)